

RAADSVOORSTEL

Zaaknummer: 178245
Documentnummer: 178250

Indiener: het college van burgemeester en wethouders

Datum: 24 mei 2022

Portefeuille(s): Armoedebeleid

Portefeuillehouder(s): P. Duvekot

Begrotingsprogramma:

Begrotingsdoel (nummer + duiding)

Contactpersoon: Sadhana Mangroo

Tel.nr.: 0321 388 242

Email: s.mangroo@dronten.nl

Onderwerp *Bestedingsvoorstellen stelpost armoedebeleid 2022*

Samenvatting

De gemeente Dronten beschikt over een stelpost armoedebeleid. Tijdens de begrotingsbehandeling is in november 2021 een amendement ingediend bij het voorstel Programmabegroting 2022. In dit amendement vervalt de maatregel over (het schrappen van) de stelpost armoedebeleid van € 102.000. Toegezegd is dat het college een bestedingsvoorstel doet voor deze post voor het jaar 2022. Met dit voorstel wordt aan uw verzoek invulling gegeven. Een van de urgentste problemen van de komende tijd is energiearmoede. Recente globale ontwikkelingen zorgen voor een stijging van de energieprijzen. De gestegen prijzen kunnen tot problemen leiden voor huishoudens. Daarom stellen we voor om de armoedepost voor het jaar 2022 te richten op het tegengaan van energiearmoede door verhoging van de bijzondere bijstand.

Voorstel

De raad besluit:

1. De armoedepost ten bedrage van €102.000 voor het jaar 2022 in te zetten op verhoging van de bijzondere bijstand om energiearmoede tegen te gaan.
2. De begrotingswijziging met nummer 17418 vast te stellen.

Inleiding

Waarom wordt het voorstel nu voorgelegd?

Het voorstel is om de armoedepost voor het jaar 2022 te richten op het tegengaan van energiearmoede. Energiearmoede is een van de suggesties uit het amendement. Vanwege de omvang van de problematiek krijgt energiearmoede een prominente plek in het armoedebeleid voor het jaar 2022 en zijn de overige suggesties meegenomen in de lijst met reserve-voorstellen. We zetten de middelen van de armoedepost in als aanvulling op de bijzondere bijstand om inwoners op te vangen wanneer zij de energielasten niet kunnen betalen.

De energieprijzen zijn flink gestegen en lopen nog verder op. Hier hebben veel huishoudens in Nederland mee te maken. Voor huishoudens met een laag inkomen en variabel of aflopend energiecontract stijgt dit veel dan voor huishoudens met een hoger inkomen. Dit kan leiden tot energiearmoede. De gevolgen van energiearmoede zijn divers. Mensen moeten allerlei dingen laten om de energierekening te betalen of kunnen deze helemaal niet betalen. Zelfs

Bijlage(n):

na het aanpassen van de leefstijl zoals als het inleveren op wooncomfort door de verwarming uit te zetten of bijna niet te douchen. Soms is er onvoldoende geld voor verlichting of koken. Daarnaast kampen mensen die te maken hebben met energiearmoede vaak met lichamelijke en geestelijke gezondheidsklachten vanwege het wonen in slecht geïsoleerde en geventileerde woningen.

Uit onderzoek van TNO is gebleken dat het percentage energiearmoede in Dronten op 6,55%¹ ligt. Naar schatting zijn er ongeveer 1170 huishoudens in Dronten die te maken (zullen) hebben met energiearmoede. De doelgroep die in energiearmoede leeft, bestaat uit verschillende groepen. Gescheiden gezinnen, ouderen die van een minimum inkomen moeten rondkomen en mensen met geestelijke of gezondheidsproblemen. Inwoners met een laag inkomen uit arbeid en gepensioneerden zijn momenteel nog slechts deels bij de gemeente in beeld. In de eerste drie maanden van dit jaar zijn er 480 meldingen van betalingsachterstanden gedaan bij Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF). Van de 480 meldingen kwam 18 procent (84 meldingen) vanuit energieleveranciers. In de eerste drie maanden van dit jaar zijn er 480 meldingen van betalingsachterstanden gedaan bij Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF). Van de 480 meldingen kwam 18 procent (84 meldingen) vanuit energieleveranciers².

Figuur 1. Meldingen van betalingsachterstanden bij Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF)

Wat is aan dit voorstel voorafgegaan?

De raad heeft bij de begrotingsbehandeling in november 2021 een amendement ingediend bij het voorstel Programmabegroting 2022. In dit amendement komt de maatregel over (het schrappen van) de stelpost armoedebeleid van €102.000 te vervallen. Afgesproken is dat:

- het college een voorstel doet in de Kadernota 2023 (maart 2022) voor de besteding van deze post voor 2023 en verder;
- het college voor de Kadernota 2023 een bestedingsvoorstel doet voor deze post voor het jaar 2022; en
- de suggesties uit het amendement, en de aanbeveling uit de minima-effectrapportage (2021) worden meegewogen in de bestedingsvoorstellen.

Wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

Het voorstel is om de armoedepost voor het jaar 2022 te richten op het tegengaan van energiearmoede. Het voorstel is om de middelen in te zetten als aanvulling op de bijzondere bijstand om inwoners op te vangen wanneer de energietoeslag dit jaar niet toereikend genoeg is.

¹ Een belangrijke kanttekening bij deze cijfers is dat de vertaalslag van landelijke naar lokale cijfers lastig te maken is. Door de verduurzamingsstappen die reeds door woningcorporaties als OFW zijn gemaakt is de verwachting dat deze cijfers lager zullen uitvallen.

² Deze cijfers kunnen we niet vergelijken met de cijfers van 2021 omdat deze nog niet volledig in kaart zijn gebracht.

Inzetten van de stelpost als aanvulling op de bijzondere bijstand

Om de hoge energierekening voor een deel te compenseren heeft in 2022 de Rijksoverheid de energiebelasting verlaagd. Het gaat hierbij om een extra belastingkorting op de energierekening én daar bovenop een tijdelijke verlaging van het belastingtarief op elektriciteit. Aanvullend hierop is door het Rijk een uitkering in het leven geroepen in de vorm van een eenmalige energietoeslag. De energietoeslag wordt door gemeenten verstrekt en is bedoeld voor huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum³. Zonder energietoeslag stijgt het beroep op de individuele bijzondere bijstand. De energietoeslag moet dit voorkomen. Dit verlicht de druk op de gemeente.

Voor de aanvraag van de energietoeslag zijn in Dronten aanvullende beleidsregels opgesteld, naast de bestaande beleidsregels voor bijzondere bijstand. Inwoners met een inkomen tot 120 procent van de geldende uitkeringsnorm hebben recht op de energietoeslag⁴. Aan de beleidsregels is een hardheidsclausule toegevoegd. De gemeente kan de energietoeslag alsnog toekennen aan huishoudens die in eerste instantie geen recht hebben. Hierbij moet wel sprake zijn van een dringende reden. De energietoeslag is tot nog toe aan 727 huishoudens toegekend, waarvan 591 ambtshalve.

Huishoudens die de energietoeslag hebben ontvangen kunnen alsnog in de problemen raken door de stijgende energielasten. Wij willen deze huishoudens in de gemeente Dronten vanuit de bijzondere bijstand ondersteunen. Wij zetten niet in op een eenmalige bijdrage zoals de Rijksoverheid, maar maken het mogelijk dat deze inwoners een aanvraag kunnen indienen wanneer dit nodig is om hun hogere energierekening te kunnen voldoen. Hiervoor is een aanpassing van de beleidsregels nodig. Wij passen de beleidsregels aan om ervoor te zorgen dat inwoners die recht hebben op de energietoeslag ook aanspraak kunnen maken op de bijzondere bijstand. Het inzetten van de stelpost heeft als doel om voldoende middelen te reserveren voor de komende aanvragen ten behoeve van de bijzondere bijstand.

Beschikking vanuit het Rijk voor besparingsadviezen en verduurzamingsmaatregelen

Met het aanvullen van de bijzondere bijstand zorgen we dat huishoudens in Dronten hun energierekening kunnen betalen. Wij zetten ook in op preventief beleid voor verduurzamingsmaatregelen ter verlaging van de energierekening. Dit doen we niet vanuit deze stelpost. Vanwege de stijgende energieprijzen heeft het Rijk via een specifieke uitkering (SPUK) een bedrag van € 363.627 beschikbaar gesteld voor energiebesparende maatregelen voor huishoudens die te maken hebben met energiearmoede. Daarnaast kunnen inwoners van de gemeente Dronten terecht bij het Energieloket voor vouchers, onafhankelijk (gratis) advies en informatie over verduurzaming van hun woning. Voor de uitvoering van de beschikking van Het Rijk zoeken we aansluiting met het Uitvoeringsprogramma Klimaatsbeleidsplan 2018-2021. We zoeken ook de samenwerking op met het OFW, het Energieloket en de regisseur duurzaamheid van de gemeente Dronten. Zo komen we tot een efficiënte en effectieve besteding van de Rijksmiddelen.

³ Dit is inclusief ondernemers met een uitkering op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004.

⁴ Aan de beleidsregels is een hardheidsclausule toegevoegd. De gemeente kan de energietoeslag alsnog toekennen aan huishoudens die in eerste instantie geen recht hebben. Hierbij moet wel sprake zijn van een dringende reden

Argumenten

- 1.1 *Stijgende energieprijzen zijn momenteel een oorzaak voor armoede.*
Recente globale ontwikkelingen zorgen voor een sterke stijging van de energieprijzen. De gestegen prijzen kunnen op korte termijn al tot problemen leiden voor huishoudens met een laag besteedbaar inkomen die te kampen hebben met hoge energielasten als gevolg van de gestegen energieprijzen in combinatie met de lagere energetische kwaliteit van de woningen.
- 1.2 *Het budget van de bijzondere bijstand niet voldoende is om het stijgend aantal aanvragen te kunnen dekken.*
De verwachting is dat er meer aanvragen zullen komen vanwege de hogere energielasten. Dergelijke aanvragen zullen voor rekening van de bijzondere bijstand komen. Door een deel van de stelpost te reserveren ten behoeve van de bijzondere bijstand zijn we in staat om inwoners met een laag besteedbaar inkomen op te vangen wanneer de energietoeslag dit jaar niet toereikend is.
- 1.3 *Het geld van de armoedepost komt op deze manier bij de doelgroep terecht.*
Op het moment dat het nodig is kunnen inwoners een beroep doen op de gemeente in de vorm van een financiële tegemoetkoming (bijzondere bijstand) of verduurzamingsmaatregelen (lagere energierekening).

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

Risico

Het kan zijn dat energiearmoede minder impact heeft dan verwacht en er daardoor minder middelen nodig zijn. In dat geval hadden we de armoedepost kunnen inzetten voor een ander doel. Dit zal moeten blijken uit de evaluatie van het beleid in 2023. Een ander risico is dat er meer aanspraak wordt gemaakt op de bijzondere bijstand en de aanvulling vanuit de stelpost armoedebelief niet voldoende is. Hoe wordt dit dan opgevangen? Wordt het budget dan verhoogd?

Kanttekening

Het is moeilijk in te schatten hoe groot de doelgroep voor de bijzondere bijstand zal zijn. Op dit moment wordt geschat dat de middelen voldoende zijn.

Alternatieven

De stelpost kan in 2022 ook op een andere manier ingezet worden. Enkele voorbeelden zijn het tegengaan van menstruatiearmoede, het zelfredzaam maken van nieuwkomers, het uitbreiden van de pas van Dronten met zwemlessen en/of het inzetten van MeerSamen initiatieven. Zie voor meer informatie de reservevoorstellen in bijlage 1.

Participatie

Niet van toepassing

Financiële gevolgen

Het voorstel heeft betrekking op de stelpost armoedebelief. Ten behoeve van de uitvoering het totale het bedrag van €102.000 beschikbaar te stellen voor het jaar 2022. Deze wijziging is budgettair neutraal.

Duurzaamheid

Het adequaat doorvoeren van het lokale klimaatbeleid 'Dronten meer dan klimaatneutraal' kan voor huishoudens een besparing op de energiekosten opleveren. Daarmee is het klimaatbeleid een middel om energiearmoede in de gemeente Dronten terug te dringen. Dit is een reden voor de gemeente Dronten om voor het terugdringen en voorkomen van energiearmoede integraal aan te pakken door middel van een nadrukkelijke verbinding met

het klimaatbeleidsplan 'Dronten meer dan klimaatneutraal' (december, 2017), en het 'Uitvoeringsprogramma Klimaatbeleidsplan' (2018 - 2021). Daarnaast valt de aanpak tegen energiearmoede onder de 'Transitievisie Nieuwe Warmte'.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

Het is van belang dat er goed gecommuniceerd wordt richting de inwoners van de gemeente Dronten. Vooral communicatie over de mogelijkheid van het aanvragen bijzondere bijstand. Bijvoorbeeld via een pagina op de website met praktische informatie en doorverwijzingen, via de gemeentepagina's en via social media.

Vervolgproces

Vanwege de urgentie is het streven om in augustus 2022 de beleidsregels te hebben aangepast. Het voorstel is om in het jaar 2023 in principe op dezelfde manier in te zetten op energiearmoede. Afhankelijk van de situatie tegen die tijd kan de post ook worden besteed aan de reservevoorstellen.

Evaluatie

Aangezien in het jaar 2023 in principe op dezelfde manier ingezet op energiearmoede vindt evaluatie van het beleid in 2024 plaats. Er volgt volgend jaar een tussentijdse rapportage.

Samenhang met regio en andere beleidsdoelen

Niet van toepassing.

Bevoegdheid gemeenteraad

De raad is bevoegd om over dit voorstel een besluit te nemen op grond van haar budgetrecht.

Bijlagen

Bijlage 1: 'Reserve'-voorstellen structurele inzet armoedepost vanaf 2023 (195713)

De Secretaris,

De Burgemeester,

